

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Karabína a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvinenej M. B. pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 17. augusta 2011 v Bratislave dovolanie obvinenej M. B. proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 22. septembra 2010, sp. zn. 3 To 36/2010, a rozhodol

t a k t o :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvinenej M. B. **sa o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Na obvinenú M. B. bola dňa 25. júla 2007 podaná obžaloba pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/, b/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

ako inštruktorka plávania, oprávnená na výkon tohto zamestnania na základe pracovnej zmluvy zo dňa 12. januára 2006, uzatvorenej medzi ňou a J. B., živnostníkom s predmetom živnostenského oprávnenia - „výuka plávania“, ako aj na základe vysvedčenia o štátnej skúške, vydaného F. A., počas plaveckého výcviku žiakov Základnej školy, ul. J. v N. D., okres Trenčín, organizovaného na základe ponukového listu J. B. v dňoch od 3. apríla 2006 do 7. apríla 2006, v priebehu ktorého mala zabezpečovať výcvik a dohľad

nad skupinou neplavcov, do ktorej patril aj maloletý A. F., nar. X., žiak 3. A triedy hore uvedenej školy, v posledný deň výcviku, teda

dňa 7. apríla 2006 asi o 12.00 hod., na Mestskej krytej plavárni v P., kde výcvik prebiehal, v jeho záverečnej fáze - voľný pohyb detí vo vode, obvinená B. nevenovala dostatočnú pozornosť zverenej skupine detí, nekontrolovala dôsledne a sústavne ich pohyb vo vode v bazéne, v kritickom momente komunikovala s kolegyňou výcviku M. P., ako aj s J. B., napriek tomu, že sa nachádzala v blízkosti bazéna, v dôsledku čoho maloletý A. F., ktorý mal nasadené potápačské okuliare a ponáral sa v hlbšej vode, zotrval nakoniec pod vodnou hladinou tak dlho, že sa utopil, pričom rozhodujúci a kritický moment inštruktorka včas nezaregistrovala ako prvá, nepostrehla vôbec, že sa maloletý potopil pod vodnú hladinu až do doby utopenia, pričom podľa znaleckého posudku MUDr. K. D. a MUDr. T. T., znalcov z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie súdne lekárstvo (toxikológia, alkoholológia, xérohematológia), oboch zamestnaných na Úrade na dohľad nad zdravotnou starostlivosťou - súdne lekárstvo B. B., musel byť maloletý A. F. najmenej 3 až 5 minút v stave celkového dusenia sa a úplne bez prísunu kyslíka a napriek tomu, že mu bola poskytnutá prvá adekvátne predlekárska pomoc a následne aj odborná lekárska pomoc a starostlivosť na všetkých stupňoch zdravotníckych zariadení, po jeho prevoze do Fakultnej nemocnice v B. B. vzhľadom na závažnosť jeho stavu, dňa 15. apríla 2006, zomrel, čo bolo v priamej časovej a príčinnej súvislosti s následkami postihnutia mozgu, pri dlhšiu dobu pretrvávajúcom dusení sa pri topení.

Rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica z 21. januára 2010, sp. zn. 2 T 118/2007, bola obvinená M. B. na uvedenom skutkovom základe uznaná za vinnú z prečinu usmrtenia, ale iba podľa § 149 ods. 1 Tr. zák. a podľa tohto ustanovenia za použitia § 38 ods. 2, 3 Tr. zák. a § 36 písm. j/ Tr. zák. bol jej okresným súdom uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) mesiacov, výkon ktorého jej bol podľa § 49 ods. 1 písm. a/ a § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienene odložený na skúšobnú dobu 1 (jedného) roka.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie ako obvinená M. B., tak aj okresný prokurátor v Považskej Bystrici.

Krajský súd v Trenčíne rozhodol o týchto odvolaniach rozsudkom z 22. septembra 2010, sp. zn. 3 To 36/2010 tak, že odvolanie obvinenej M. B. podľa § 319

Tr. por. ako nedôvodné zamietol a na základe odvolania prokurátora podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 3 Tr. por. napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. rozhodol vo veci sám tak, že na nezmenenom skutkovom základe uznal obvinenú M. B. za vinnú z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a uložil jej podľa § 149 ods. 2 Tr. zák. s prihliadnutím na § 36 písm. j/ Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, 3 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 2 (dvoch) rokov, výkon ktorého jej podľa § 49 ods. 1 písm. a/ a § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienene odložil na skúšobnú dobu v trvaní 1 (jedného) roka.

Proti uvedenému rozsudku Krajského súdu v Trenčíne podala obvinená M. B. prostredníctvom obhajkyne JUDr. A. K. dovolanie, ktoré opierala o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

V dôvodoch dovolania však obvinená rozoberala dôkaznú situáciu a uvádzala, že súd nesprávne vyhodnotil komunikáciu medzi ňou a svedkami P. a B., pretože všetci sa dívali na vodnú hladinu, pričom svedok B. sa len spýtoval ako prebieha plavecký kurz a nešlo o takú komunikáciu, pri ktorej by sa otočili chrbtom k vode, alebo že by sa dlhšie vzájomne dívali do tvári a pod., naopak, snažila sa svojim pohľadom obsiahnuť všetko, čo sa v bazéne deje.

Za nesprávne považuje konštatovanie v napadnutom rozhodnutí, že maloletý bol potopený pod vodnou hladinou až do doby utopenia, pretože maloletý sa neutopil, ale zomrel až 15. apríla 2006 na závažnosť stavu, ktorý mal následkom postihnutia mozgu pri pretrvávajúcom dusení sa pri topení.

Za paradoxné považuje, že ani deti, ktoré boli bezprostredne pri maloletom A. F. nezbadali, že by sa maloletý topil a nezbadala to ani učiteľka Mgr. Z., plávajúca pri lane, kde sa v čase ponárania zdržiaval maloletý.

Ďalej obvinená namietala, že porušenie jej povinnosti nevyplývalo ani z výpovede odborníka Dr. I. B., PhD., prezidenta záchranej služby, pedagóga F., ktorý poukazoval na rozpor v ponímaní zodpovednosti v danom prípade, pretože podľa jeho dlhoročných skúseností je nesporné, že zodpovednosť za bezpečnosť na bazéne nesú plavčíci a plavčíci nechali bazén v čase obeda bez dozoru, pričom plavčíčka P. sa minimálne trikrát vzdialila z plochy od bazénu a nakoniec úplne opustila budovu a svedok V., ktorý ju mal zastupovať,

v kritickej situácii ani pri bazéne nebol a prišiel až keď chlapca vyťahovali z vody. Teda nie ona porušila svoje povinnosti ale plavčík, ktorý zanedbal dozor v zmysle prevádzkového poriadku plavárne a náplne jeho práce.

Jediné predpisy, ktoré boli k danej otázke vydané, boli Pokyny Ministerstva školstva SSR ešte z roku 1974 č. 7412/74, a podľa týchto pokynov bol určený počet 10 detí na jedného učiteľa, inštruktora v hlbkej vode, čím sa myslí voda, v ktorej žiak nestojí na špičkách. V danom prípade však maloletý A. F. sa kúpал v malej vode, ktorá bola čiastočne odpustená, pričom hlavu, plecia a krk mali deti nad vodou a mohli bezpečne stáť na dne bazéna a nebezpečenstvo utopenia sa v danom prípade úplne vylučovalo. Ďalšia smernica č. 16958/79 z 1. septembra 1979, v ktorej sa uvádza, že na jedného cvičiteľa pripadá skupina najviac 20 žiakov, bola viac ideového zamerania a je už úplne zastaraná a nemožno ju na danú vec aplikovať.

Podľa obvinenej nikto nechce priznať zavinenie aj iných osôb, keďže podľa uvedených pokynov ministerstva školstva č. 7412/74 je nutné aj potvrdenie od lekára, že zdravotný stav žiaka vyhovuje podmienkam a programu akcie a jeho súhlas k zaradeniu do skupiny.

V danom prípade dieťa malo nevšedné ochorenie, a to oslabené reflexné schopnosti a imunitný systém, v dôsledku čoho bol menej schopný a pripravený zvládať kritické situácie. Zistilo sa, že vrodená chyba poškodeného mohla mať vplyv na priebeh jeho topenia sa, že nemusel byť schopný vlastnými silami zabrániť následkom topenia sa a fyzicky zjavne prejavíť, že sa dostal do kritickej situácie. Obvinená v tej súvislosti kládla otázku, na základe akých okolností mala posúdiť, že sa jedná o kritický moment, keď sa maloletý A.. F. vo vode správal ako ostatné potápajúce sa deti, pričom ako uviedla, ani tie osoby, ktoré boli bezprostredne v blízkosti maloletého A. F. vo vode si nevšimli, že by javil známky topenia sa, či už pohybom rúk, kašľom, kričaním, kopaním a pod. Pritom za deliacim lanom oddelujúcim hlbokú vodu od malej je ešte 1 meter malá voda, kde by maloletý dočiahol nohami na dno, pokiaľ by sa dostal do ohrozenia.

Krajský súd v Trenčíne zaujal podľa obvinenej nevšedné stanovisko, keď jej vyčítal, že mala povinnosť sledovať, či majú zverené deti ponorené dýchacie cesty vo vode a na akú dlhú dobu. Keď takmer každé druhé dieťa malo ponorené dýchacie cesty, to by musela stáť

v bazéne so stopkami, každému dieťaťu dvíhať hlavu a skúšať, či dýcha. Aj plavčík zasahuje len vtedy, keď nastane kritická situácia, keď vidí niekoho, že sa topí, alebo má nejaký problém, ktorý nasvedčuje topeniu, to znamená, že kričí, kope dusí sa a pod. V danom prípade ani učiteľka plávajúca pozdĺž lana v bazéne nezbadala nič, až keď ju iný žiak zastavil a upozornil na maloletého A. F., hoci dovtedy si i on myslel, že sa len hrá.

Napokon obvinená uvádzala, že maloletý A. F. neuposlúchol vopred daný zákaz inštruktorky prechádzal za lano do veľkej vody, ba dokonca volal tam aj kamarátov, ktorí to odmietli, že to majú zakázané. Obvinená naznačovala, že otvorenou a neobjasnenou zostáva aj otázka, či v rámci hier detí v bazéne nedošlo k takému konaniu, ktoré by malo za následok zavinenie zo strany maloletých, a ak to nebolo objasnené, potom sa malo postupovať podľa zásady v pochybnostiach v prospech obvineného.

Na základe týchto dôvodov obvinená žiadala, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a prikázal Krajskému súdu v Trenčíne, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Domnieva sa, že správne bolo ešte prvé, pôvodné rozhodnutie okresného súdu z 1. apríla 2008, ktorým bola oslobodená spod obžaloby, avšak na podklade odvolania prokurátora bolo Krajským súdom v Trenčíne zrušené a vec vrátená okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Podľa jej názoru krajský súd podľa tlaku verejnosti a médií a snažil sa vyvodiť zodpovednosť len voči nej a došlo k porušeniu ustanovenia § 2 ods. 12 Tr. por., inak by sa muselo objektívne priznať, že príčinou smrti maloletého bola zhoda viacerých okolností nezávislých od konania obvinenej a nešťastných náhod. Preto v konečnom dôsledku žiada, aby bola spod obžaloby oslobodená.

K dovolaniu obvinenej sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry v Považskej Bystrici a považuje ho za nedôvodné, pretože právne posúdenie konania obvinenej M. B. zodpovedá dôkazom, ktoré boli vyčerpávajúcim spôsobom zabezpečené a preukázané nielen v prípravnom konaní, ale aj na hlavnom pojednávaní. Svedeckými výpoveďami bolo preukázané, že v kritickom momente sa obvinená M. B., ako inštruktorka plávania, rozprávala so svojou kolegyňou a so svedkom B. Z dokazovania vyplýva, že inštruktori plávania boli zodpovední za bezpečnosť zverených detí a do plaveckého výcviku sa plavčíci nemali starať. Skutočnosti uvedené v dovolaní, podľa prokurátorky, iba poukazujú na nesprávne hodnotenie

dôkazov nielen prvostupňovým, ale aj odvolacím súdom, ale dovolací súd nemôže skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku.

Preto prokurátorka navrhla dovolanie obvinenej M. B. odmietnuť (nepresne uvádza zamietnuť) podľa § 382 písm. c/ Tr. por. s tým, že nie sú splnené dôvody dovolania v zmysle § 371 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.), preskúmal dovolanie obvinenej M. B. a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená aj obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Najvyšší súd považuje za potrebné pripomenúť ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a zdôrazniť, že sa nemôže v dovolaní zaoberať skutkovými otázkami, ako na to správne poukázala prokurátorka vo svojom vyjadrení k dovolaniu obvinenej.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie je možné podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; **správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.**

Podľa zistenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky žalovaný skutok tak, ako bol ustálený v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa je možné posúdiť ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., ako rozhodol krajský súd, ktorý vo svojom rozhodnutí poukázal, prečo oproti

rozhodnutiu súdu prvého stupňa bolo potrebné kvalifikovať žalovaný skutok aj podľa odseku 2 písm. b/ § 149 Tr. zák., čo mylne neurobil prvostupňový súd a zároveň vysvetlil, na základe čoho oproti obžalobe nekvalifikoval žalovaný skutok aj podľa písmena a/ odseku 2, § 149 Tr. zák.

Zdôrazniť treba, že zistenie subjektívnej stránky konania každého obvineného, teda jeho zavinenia, v danom prípade zavinenia obvinenej M. B., odhliadnuc od toho či na danom následku sa mohlo podieľať aj spoluzavinenie iných osôb a v akej miere, spadá do rámca skutkových okolností, ktoré sa zisťujú dôkazmi, ktoré majú orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotiť spôsobom uvedeným v § 2 ods. 12 Tr. por., teda podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov, podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Obvinená v dovolaní poukazovala na porušenie ustanovenia § 2 ods. 12 Tr. por., ale tým sa vlastne domáhala iného hodnotenia dôkazov než ako ich hodnotili tak okresný, ako aj krajský súd, a teda na základe opačného hodnotenia dôkazov sa domáhala ustálenia iného skutkového stavu, ktorý by neobsahoval zložku jej zavinenia na následku a síce, že sa nestalo to, že by nevenovala dostatočnú pozornosť zverenej skupine detí a nekontrolovala dôsledne a sústavne ich pohyb vo vode v bazéne a v kritickom momente komunikovala s kolegyňou výcviku M. P. ako aj s J. B. a nezaregistrovala ponáranie sa maloletého pod vodnú hladinu v hlbšej vode.

Dovolací súd nemôže na základe dovolania takto odlišne hodnotiť dôkazy a inak než v napadnutom rozsudku ustáliť skutkový stav. Pokiaľ skutok aj v otázke zavinenia ustálil prvostupňový i odvolací súd, nemôže dovolací súd prikazovať podriadeným súdom, aby ho ustálili ináč na základe opačného hodnotenia dôkazov.

Vzhľadom na to, že rozsah prieskumného oprávnenia dovolacieho súdu je v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. obmedzený na právne posúdenie ustálených skutkových zistení, dovolací súd nie je legitimovaný posudzovať ani úplnosť skutkových

zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako ani hodnotenie dôkazov vykonaných v pôvodnom konaní.

So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že rozhodnutie napadnuté dovolaním obvinenej M. B. nespočíva na nesprávnom právnom posúdení skutku ani na inom nesprávnom použití hmotnoprávneho ustanovenia, a preto ňou uvádzaný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. nie je daný.

Keďže z podaného dovolania je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., bolo potrebné rozhodnúť tak, ako sa uvádza vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 17. augusta 2011

JUDr. Milan K a r a b í n , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Katarína Cíсарová